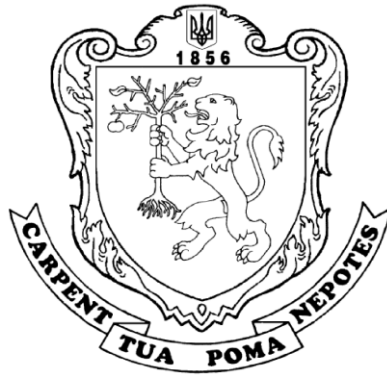


Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет управління, економіки та права
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування



**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»**

для здобувачів освітнього ступеня Магістр
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

ДУБЛЯНИ 2024

Назва дисципліни: Фінанси природокористування

Розробник: к.е.н., доцент, кафедри фінансів, банківської справи та страхування Шолудько О.В..

Шифр та назва галузі знань, здобувачів ступеня Магістр:

07 «Управління та адміністрування» – 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Викладач дисципліни: Шолудько Ольга Вячеславівна, к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справа та страхування
e-mail: o.sholudko71@gmail.com

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справа та страхування

Протокол № 1 від 12.08.2024 р.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Фінанси природокористування - це галузь науки, яка вивчає фінансові відносини, що виникають у процесі використання природних ресурсів. Ця галузь є важливою складовою економіки будь-якої країни, оскільки спрямована на забезпечення сталого розвитку суспільства в гармонії з природою.

Курс "Фінанси природокористування" має на меті ознайомити магістрів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок з основними теоретичними та практичними питаннями фінансів природокористування; засвоїти поняття та сутність природних благ як елементів національного багатства, зробити аналіз концепції природокористування в умовах ринку з фінансового аспекту.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості функціонування фінансово-економічного механізму природокористування, в тому числі таких його складових, як стимулювання природоохоронної діяльності, управління фінансовими потоками у сфері природокористування, страхування екологічної безпеки та відповідальності.

Курс викладається у формі лекцій, практичних занять та самостійної роботи.

Обсяг курсу – 3 кредити ЄКТС (90 год.). Підсумковий контроль – залік.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу - формування у здобувачів освіти знань, умінь і навичок з питань фінансів природокористування, необхідних для їх професійної діяльності в галузі природоохоронної діяльності.

Завданнями курсу є:

- ознайомити з основними теоретичними положеннями фінансів природокористування;
- розвивати вміння аналізувати фінансові відносини у сфері природокористування;
- формувати вміння розробляти ефективні фінансові інструменти для стимулювання раціонального природокористування;
- забезпечити формування вміння обґрунтовувати доцільність природоохоронних заходів з економічної точки зору;
- надати практичні навички застосування сучасних методів управління фінансовими ресурсами у сфері природокористування.

Після вивчення курсу здобувач освіти повинен:

Знати:

- сутність, предмет і метод фінансів природокористування;
- завдання і функції фінансів природокористування;
- принципи функціонування фінансів природокористування;
- класифікацію еколого-економічних інструментів;

- принципи формування і застосування податкових інструментів фінансування природоохоронної діяльності;
- принципи формування і застосування неподаткових інструментів фінансування природоохоронної діяльності;
- сутність, види, принципи та значення екологічного страхування;
- сутність, види, джерела та форми екологічного інвестування;
- сутність, принципи та значення екологічної стандартизації та ліцензування;
- інституціонально-правове забезпечення фінансів природокористування;
- фінанси природокористування в міжнародному контексті.

Вміти:

- аналізувати фінансові відносини у сфері природокористування;
- розробляти ефективні фінансові інструменти для стимулювання раціонального природокористування;
- обґрунтовувати доцільність природоохоронних заходів з економічної точки зору;
- застосовувати сучасні методи управління фінансовими ресурсами у сфері природокористування.

Компетентності, яких набуває студент при вивченні дисципліни відповідно до

ОПП

Загальні компетентності (ЗК)	Фахові компетентності (СК)
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК03. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК09. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	СК04. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК05. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію. СК06. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК08. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми (ПРН)

- ПР02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
- ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.
- ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними.

ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (ЗМІСТ)

Тема 1. Фінанси природокористування: роль та місце в економіці

Тема 2. Еколого-економічні інструменти: сутність, класифікація, механізм дії.

Тема 3. Форми еколого-економічних інструментів: їх вплив на природокористування

Тема 4. Екологічне страхування: сутність, функції, класифікація

Тема 5. Екологічне оподаткування: роль та значення в регулюванні природокористування

Тема 6. Охорона земель та грошова оцінка земель: взаємозв'язок та взаємодія.

Тема 7. Статистика навколишнього середовища та природних ресурсів: методи та джерела інформації.

Тема 8. Природоохоронна інфраструктура України: проблеми та перспективи розвитку

Тема 9. Еколого-правове регулювання природокористування та економіко-екологічна відповідальність: взаємозв'язок та взаємодія

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Фінанси природокористування» відбувається у формі навчальних аудиторних занять, під час яких магістри отримують необхідні знання (лекції, практичні заняття, консультації) та виконання самостійної роботи в позааудиторний час.

Вкладанні лекційного матеріалу відбувається у формі лекцій-бесід і лекції-візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дає змогу привернути увагу слухачів до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Лекція-візуалізація – візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядають технічними засобами навчання.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як виконання індивідуального завдання, дискусія, тести, розв'язування задач та ситуаційних вправ.

Передбачено за необхідності проведення лекцій і практичних занять з використанням дистанційних методів навчання.

Самостійна робота передбачає виконання завдань практичного характеру, передбачених програмою курсу, що не завершені чи не можуть бути виконані в рамках аудиторних занять, самостійне вивчення окремих питань.

Магістри працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання, виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими індивідуально.

Магістри повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять здійснюється згідно з «Положенням про порядок відпрацювання студентами Львівського національного університету природокористування» пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». Магістри представляють опрацьований практичний матеріал (виконане завдання) з відповідної теми.

Організація навчального процесу передбачає дотримання вимог академічної доброчесності. Письмові роботи магістрів повинні відображати їх власні міркування, результати здійснених ними досліджень. Порушеннями академічної доброчесності під час вивчення дисципліни вважаються: академічний плагіат, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі магістрів є підставою для її незарахування викладачем.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Грінченко, А. В. Фінансово-економічні аспекти природокористування: монографія. Київ: КНЕУ, 2022. 260 с.
2. Грінченко, А. В. Фінансування природоохоронних заходів в Україні: проблеми та перспективи. Економіка природокористування. 2023. № 2. С. 12-20.
3. Клименко, В. В. Фінанси природокористування: підручник. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: КНЕУ, 2022. 680 с.
4. Клименко, В. В. Економіка природокористування: монографія. Київ: КНЕУ, 2021. 340 с.
5. Клименко, В. В. Ціноутворення на природні ресурси: світовий досвід та перспективи для України. Економіка природокористування. 2022. № 1. С. 10-17.
6. Мельник, О. М. Оцінка екологічних збитків: теоретичні та методичні аспекти. Економіка природокористування. 2021. № 4. С. 23-30.
7. Мельник, О. М. Фінанси природокористування: навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: КНЕУ, 2021. 400 с.
8. Мельник, О. М. Фінансові інструменти природоохоронної діяльності: монографія. Київ: КНЕУ, 2023. 280 с.
9. Олексієнко, Ю. О. Фінанси природокористування: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Київ: ЦУЛ, 2022. 280 с.
10. Олексієнко, Ю. О. Фінансові інструменти стимулювання природоохоронної діяльності в Україні. Економіка природокористування. 2023. № 3. С. 21-28.
11. Олексієнко, Ю. О. Фінансово-економічні основи природокористування: монографія. Київ: ЦУЛ, 2022. 320 с.
12. Скрипко, В. В. Фінанси природокористування: курс лекцій. Київ: КНЕУ, 2023. 420 с.
13. Стукалова, О. В. Фінанси природокористування: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2021. 360 с.

Додаткова

14. Конституція України. К. Преса України, 1997.
15. Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища" від 26.06.1991 р. із змінами та доповненнями. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
16. Закон України «Про страхування» від 07.03.96 р. № 85/96 // ВВР, 1996 № 18.
17. Законодавство про охорону та використання атмосферного повітря // Екологія і закон:

- Екологічне законодавство України: у 2-х кн. К.: Юрінком Інтер, 1997. Кн.2. С.231–292.
18. Господарський кодекс України // Офіційний вісник України. К., 2003. № 11.
 19. Бюджетний кодекс України // Офіційний вісник України. К., 2010. № 59.
 20. Податковий кодекс України // Офіційний вісник України. К., 2010. № 92.
 21. Mohieldin, M. (2022). “What is inefficient, insufficient and unfair?” and the 1% for 1.5C proposal”. Climate Champions.
 22. Olsen et.al., (2023). “UNEP State of Finance for Nature”
 23. Olsen et.al., (2023). “UNEP State of Finance for Nature”
 24. Damania, R., et.al., (2023). “Detox development: repurposing environmentally harmful subsidies”. The World Bank
 25. Olsen et.al., (2023). “UNEP State of Finance for Nature”
 26. KBC. “Pres. Ruto: When we put all our assets together in balance sheets, you’ll know Africa is wealth” [Video file]. (2023, September). Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=CuRX5YhgH38>
 27. Rockstrom, J., et al. (2023). “Carbon dioxide removal from the atmosphere.” Nature, 123(456), 789-802 <https://www.nature.com/articles/s41586-023-06083-8>
 28. IPBES. (2019). “Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services.” IPBES secretariat, Bonn, Germany.
 29. WWF. (2022). “Living Planet Report 2022 – Building a nature positive society”. Almond, R.E.A., Grooten, M., Juffe Bignoli, D. & Petersen, T. (Eds). WWF, Gland, Switzerland.
 30. Pangestu, M. (2022). “Nature’s High Returns.”, The World Bank.
 31. Johnson, J. et.al., (2022). “The Economic Case for Nature”. The World Bank.
 32. Network for Greening the Financial System. (2022). “Central Banking and Supervision in the Biosphere: an agenda for action on biodiversity loss, financial risk and system stability”. NGFS
 33. Johnson, J. et.al., (2022). “The Economic Case for Nature”. The World Bank.
 34. Elderson, F. (2023) “The economy and banks need nature to survive”. European Central Bank.
 35. Financial Times. (2023) ECB flags stark economic risks for biodiversity”. FT.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки Львівського національного університету природокористування, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.
2. Електронні інформаційні ресурси в мережі Інтернет:
 - Національна бібліотека імені В. І. Вернадського (каталоги): <http://nbuv.gov.ua/node/554>.
 - Державна служба статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
 - Законодавство України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>.
 - Національного екологічного центру України <https://nesu.org.ua/>
 - Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України <https://mepr.gov.ua/>
 - Національної академії наук України має розділ "Екологія та природничі ресурси" <https://www.nas.gov.ua/UA/pages/default.aspx>
 - Останні дані макроекономіки, фінансового законодавства, ринку цінних паперів, фінансова, податкова енциклопедії. – Режим доступу: <http://fin.org.ua/>
 - Інформаційний проект “Фінанси”. Сайт присвячено фінансовій діяльності в Україні. – Режим доступу: <http://currency.kiev.ua/>
 - Global Environment Facility <https://www.thegef.org/>
 - International Union for Conservation of Nature (IUCN) <https://www.iucn.org/>
 - Natural Capital Coalition <https://capitalscoalition.org/>

